

Regeringens proposition

1982/83: 167

om ändring i byggnadslagen (1947: 385) m. m.;

beslutad den 24 mars 1983.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

HANS GUSTAFSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till vissa ändringar av formerna för prövningen enligt 136 a § byggnadslagen beträffande verksamheter som använder träfiberråvaror och därmed sammanhängande ändringar i miljöskyddslagen. Förslagen syftar till att förenkla prövningen.

Propositionen innehåller även förslag om att i 136 a § byggnadslagen närmare reglera när prövning skall ske av verksamhet vid anläggningar som framställer träfiberbränsle och vid eldningsanläggningar där träfiberråvaror används.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1983.

1 Förslag till

Lag om ändring i byggnadslagen (1947: 385)

Härigenom föreskrivs att 136 a § byggnadslagen (1947: 385)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

136 a §

Tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar, skall prövas av regeringen i den omfattning som nedan säges.

Tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar, skall prövas av regeringen i den omfattning som nedan säges.
Beträffande verksamhet som är av väsentlig betydelse endast för hushållningen med träfiberråvara får dock regeringen överlämna till annan myndighet att pröva frågan om tillstånd.

Nyanläggning av följande slag av verksamhet skall prövas, nämligen

1. järn- och stålverk, metallverk och ferrolegeringsverk,
2. sågverk med en årlig produktionskapacitet om 5000 m³ sågade trävaror eller mer, massafabrik, pappersbruk, samt fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood,
3. fabrik för framställning av oorganiska eller organiska kemikalier eller av petrokemiska produkter i övrigt,
4. fabrik för raffinering av råolja,
5. atomkraftanläggning,
6. anläggning för upparbetning av atombränsle,
7. ångkraftanläggning och annan anläggning för eldning med fossilt bränsle med tillförd effekt överstigande 500 megawatt,
8. anläggning för eldning med träfiberråvara om förbrukningen per kalenderår av sådan råvara kommer att uppgå till minst 10000 m³ fast mått,

¹ Lagen omtryckt 1981: 872

Nuvarande lydelse

8. fabrik för framställning av gödselmedel,

9. cementfabrik.

Utvidgning av verksamhet vid sågverk eller annan anläggning som anges i andra stycket 2 skall prövas om förbrukningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att öka i förhållande till det av åren 1973, 1974 eller 1975 när förbrukningen var högst eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt denna paragraf. Prövningsskyldighet föreligger ej om ökningen mätt i rundvirke eller motsvarande mängd annan träfiberråvara ej uppgår till 10 000 m³ eller, utan att uppgå till 20 000 m³, är mindre än en procent av den till jämförelse valda förbrukningen. Prövningsskyldighet föreligger ej heller för utvidgning av verksamhet som sker utan samband med utbyggnad av anläggning, om denna den 1 juni 1976 ingår i en förvaltningsenhet som efter ansökan registrerats hos regeringen, och om förbrukningen av träfiberråvara inom den registrerade förvaltningsenheten ej ökar mer än i föregående punkt säges.

Finner regeringen för visst fall att verksamhet som avses i andra eller tredje stycket ej är av den betydelse som i första stycket säges, kan regeringen medgiva undantag från prövningsskyldigheten.

Föreslagen lydelse

9. fabrik för framställning av gödselmedel,

10. cementfabrik.

Utvidgning av verksamhet vid sågverk, massafabrik, pappersbruk och fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood skall prövas om förbrukningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att öka i förhållande till det av åren 1973, 1974 eller 1975 när förbrukningen var högst eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt denna paragraf. Prövningsskyldighet föreligger ej om ökningen mätt i rundvirke eller motsvarande mängd annan träfiberråvara ej uppgår till 10 000 m³ eller, utan att uppgå till 20 000 m³, är mindre än en procent av den till jämförelse valda förbrukningen. Prövningsskyldighet föreligger ej heller för utvidgning av verksamhet som sker utan samband med utbyggnad av anläggning, om denna den 1 juni 1976 ingår i en förvaltningsenhet som efter ansökan registrerats hos regeringen, och om förbrukningen av träfiberråvara inom den registrerade förvaltningsenheten ej ökar mer än i föregående punkt säges.

Utvidgning eller annan ändring av verksamhet vid anläggning för framställning av träfiberbränsle och vid eldningsanläggning skall prövas, om användningen per kalenderår av träfiberråvara vid anläggningen kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått.

Finner regeringen för visst fall att verksamhet som avses i andra, tredje eller fjärde stycket ej är av den betydelse som i första stycket säges, kan regeringen medgiva undantag från prövningsskyldigheten.

Prövning avseende verksamhet vid sågverk, fabrik för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood, anläggning för framställning av träfiberbränsle samt an-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Nyanläggning eller utvidgning, som gäller verksamhet som avses i första stycket, skall i annat fall än som anges i andra och tredje styckena prövas om regeringen i visst fall beslutar härom. Vad nu sagts gäller dock ej nyanläggning av sågverk med en årlig produktionskapacitet som är mindre än 5 000 m³ sågade trävaror eller utvidgning av verksamhet vid sågverk eller annan anläggning som anges i andra stycket 2 för vilken prövningsskyldighet enligt tredje stycket ej föreligger.

läggning för eldning med träfiberråvara skall, om regeringen inte beslutar annat, avse endast verksamhetens betydelse för hushållningen med träfiberråvara.

Nyanläggning eller utvidgning av verksamhet som avses i första stycket och som inte omfattas av prövningsskyldighet enligt andra, tredje eller fjärde stycket skall prövas om regeringen i visst fall beslutar om detta.

Tillstånd enligt första stycket får meddelas endast om kommunen tillstyrkt detta.

Tillstånd kan förenas med villkor för tillgodoseende av allmänna intressen och göras beroende av att saken inom viss tid fullföljes genom ansökan till koncenssionsnämnden för miljöskydd i den ordning som föreskrives i miljöskyddslagen (1969: 387).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

2. Bestämmelserna i 136 a § fjärde stycket gäller inte verksamhet som utan tillstånd enligt nämnda paragraf pågår när denna lag träder i kraft, om användningen per kalenderår av träfiberråvara inte ökas med mer än 5 000 m³ fast mått i förhållande till det av åren 1980, 1981 eller 1982 när användningen var högst.

3. Verksamheten vid anläggning för framställning av träfiberbränsle och vid anläggning för eldning med träfiberråvara får utan hinder av bestämmelserna i 136 a § andra och fjärde styckena bedrivas i avsedd omfattning till dess att verksamheten har prövats av regeringen, om anläggningen har börjat byggas eller ändras efter den 31 december 1979 men inte har kunnat färdigställas i sådan tid att den för anläggningen avsedda användningen av träfiberråvara under ett kalenderår har varit möjlig att uppnå före ikraftträdandet av denna lag. För att verksamheten skall få fortgå efter den 30 september 1983 skall dock tillstånd ha sökts senast nämnda dag.

2 Förslag till

Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)

Härigenom föreskrivs att 2, 6, 9 och 21 a §§ miljöskyddslagen (1969: 387)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller om miljöfarlig verksamhet vad som föreskrives i hälsovårds-, byggnads- och naturvårdslagstiftning eller i annan lagstiftning. I fråga om viss miljöfarlig verksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (1971: 850) med anledning av gränsöverskridelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland.

Har regeringen enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) prövat frågan om tillkomst eller lokalisering av viss verksamhet eller enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar prövat frågan om framdragande eller begagnande av sådan ledning, är beslutet bindande vid prövning enligt denna lag.

Har regeringen enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) prövat frågan om tillkomst eller lokalisering av viss verksamhet *med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar* eller enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar prövat frågan om framdragande eller begagnande av sådan ledning, är beslutet bindande vid prövning enligt denna lag.

I fråga om byggande i vatten för att motverka vattenförorening och om ianspråktagande av mark för ledning eller annan anläggning för avloppsvatten finns bestämmelser i vattenlagen (1918: 523).

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer äger meddela särskilda bestämmelser till förebyggande av vattenförorening genom fast avfall.

6 §

Kan miljöfarlig verksamhet befaras föranleda olägenhet av väsentlig betydelse, även om försiktighetsmått som avses i 5 § iakttages, får verksamheten utövas endast om särskilda skäl föreligger.

Innebär den befarade olägenheten att ett stort antal människor får sina levnadsförhållanden väsentligt försämrade eller att betydande förlust från naturvårdssynpunkt uppkommer eller att liknande allmänt intresse skadas avsevärt, får verksamheten ej utövas. Regeringen kan dock lämna tillstånd enligt denna lag, om verksamheten är av synnerlig betydelse för näringslivet eller för orten eller eljest från allmän synpunkt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller ej verksamhet, vars tillkomst eller lokalisering prövats enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385), eller rörledning, vars framdragande eller begagnande prövats enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar. Första stycket

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller ej verksamhet, vars tillkomst eller lokalisering prövats enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) *med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar*, eller rörledning, vars framdragande eller be-

¹ Lagen omtryckt 1981: 420

†1 Riksdagen 1982/83. I saml. Nr 167

Nuvarande lydelse

eller andra stycket första punkten hindrar ej att sådan flygplats, väg eller järnväg, vars anläggande prövas i särskild ordning användes för avsett ändamål.

Föreslagen lydelse

gagnande prövats enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar. Första stycket eller andra stycket första punkten hindrar ej att sådan flygplats, väg eller järnväg, vars anläggande prövas i särskild ordning användes för avsett ändamål.

9 §

Koncessionsnämnden för miljöskydd kan på ansökan av den som utövar eller ämnar utöva miljöfarlig verksamhet lämna tillstånd till verksamheten efter prövning enligt denna lag.

Skall frågan om tillkomsten eller lokaliseringen av viss verksamhet enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) eller om framdragandet eller begagnandet av rörledning enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar prövas av regeringen, får frågan om tillstånd enligt denna lag inte avgöras, innan sådan prövning har skett.

Skall regeringen enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) pröva frågan om tillkomsten eller lokaliseringen av en viss verksamhet med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar eller pröva frågan om framdragandet eller begagnandet av rörledning enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar, får frågan om tillstånd enligt denna lag inte avgöras, innan sådan prövning har skett.

21 a §

I ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet får tillståndsmyndigheten på ansökan besluta att vissa arbeten får påbörjas utan hinder av att tillståndsfrågan inte har blivit slutligt avgjord. Ett sådant beslut (igångsättningsmedgivande) får meddelas endast om särskilda skäl föreligger och det är uppenbart att tillstånd kommer att lämnas.

I igångsättningsmedgivanden skall noggrannt anges de villkor som skall gälla i avvaktan på den slutliga prövningen.

I fråga om ansökningar om igångsättningsmedgivande gäller 13 § i tillämpliga delar. En sådan ansökan handläggs i samma ordning som en ansökan om tillstånd. Sammanträde eller besiktning behöver dock inte äga rum. Har regeringen lämnat tillstånd till verksamheten i fråga enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) eller lagen (1978: 160) om vissa rörledningar får igångsättningsmedgivande lämnas utan hinder av att 14 § andra stycket 1 och 2 inte har iakttagits, om särskilda skäl talar för det.

I fråga om ansökningar om igångsättningsmedgivande gäller 13 § i tillämpliga delar. En sådan ansökan handläggs i samma ordning som en ansökan om tillstånd. Sammanträde eller besiktning behöver dock inte äga rum. Har regeringen lämnat tillstånd till verksamheten i fråga enligt 136 a § byggnadslagen (1947: 385) och därvid prövat verksamheten med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar eller har regeringen lämnat tillstånd till verksamheten i fråga enligt lagen (1978: 160) om vissa rörledningar får

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

igångsättningsmedgivande lämnas utan hinder av att 14 § andra stycket 1 och 2 inte har iakttagits, om särskilda skäl talar för det.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1976: 666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. påbörjar nyanläggning, vilken enligt 136 a § andra stycket byggnadslagen (1947: 385) *skall provas av regeringen*, utan att *regeringen har meddelat* tillstånd till verksamheten eller *medgivit* undantag från prövningsskyldigheten,

2. under ett kalenderår *förbrukar* sådan kvantitet träfiberråvara att prövningsskyldighet enligt samma paragraf tredje stycket föreligger utan att *regeringen har meddelat* tillstånd till *ökningen* eller *medgivit* undantag från prövningsskyldigheten,

3. påbörjar, utvidgar eller fortsätter verksamhet utan tillstånd *av regeringen*, sedan regeringen med stöd av nämnda paragraf *femte* stycket har beslutat pröva verksamheten, eller

4. åsidosätter villkor eller föreskrift som *regeringen har meddelat* med stöd av nämnda paragraf, så att allmän eller enskild rätt kan kränkas.

1. påbörjar nyanläggning, vilken *skall provas* enligt 136 a § andra stycket byggnadslagen (1947: 385), utan att tillstånd till verksamheten *har lämnats* eller undantag från prövningsskyldigheten *har medgivits*,

2. under ett kalenderår *använder* sådan kvantitet träfiberråvara att prövningsskyldighet enligt samma paragraf tredje *eller fjärde* stycket föreligger utan att tillstånd *har lämnats* eller undantag från prövningsskyldigheten *har medgivits*,

3. påbörjar, utvidgar eller fortsätter verksamhet utan tillstånd, sedan regeringen med stöd av nämnda paragraf *sjunde* stycket har beslutat pröva verksamheten, eller

4. åsidosätter villkor eller föreskrift som *har meddelats* med stöd av nämnda paragraf, så att allmän eller enskild rätt kan kränkas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983.

¹ Senaste lydelse 1976: 890

BOSTADSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1983-03-24

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Rainer, Boström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström

Föredragande: statsrådet Gustafsson

Proposition om ändring i byggnadslagen (1947: 385) m. m.

1 Inledning

Bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen (1947: 385, omtryckt 1981: 872) om regeringsprövning av viss industriell eller liknande verksamhet infördes, efter förslag i proposition 1972: 111 bil. 2 om hushållning med mark och vatten (CU 35, rskr 348), i syfte att utgöra ett av flera genomförandemedel i den fysiska riksplaneringen. Bestämmelserna avsåg därför från början endast prövning av verksamheter som är av väsentlig betydelse för hushållningen med mark och vatten. År 1975 utökades bestämmelserna till att omfatta även prövning av industriell eller liknande verksamhet som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi eller med träfiberråvara (prop. 1975: 30, NU 30, CU 28, rskr 202 och 203 samt prop. 1975/76: 56, CU 8, rskr 123). På förslag i motion 1975/76: 1974 beslöt riksdagen under våren 1976 att komplettera bestämmelserna om hushållning med träfiberråvara med avseende på prövningspliktens omfattning (CU 17, rskr 278).

År 1980 upprättades inom bostadsdepartementet en departementspromemoria (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen. I promemorian föreslås att bestämmelserna i 136 a § flyttas från byggnadslagen till en ny lag. Vidare föreslås ändringar rörande prövningssystemet, prövningsskyldighetens omfattning och kontrollsystemet. Promemorian har remissbehandlats.

Inom bostadsdepartementet pågår arbete med en ny plan- och bygglag. I det arbetet bereds också frågan om en lagreglering av riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen. Då bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen har ett nära samband med dessa lagstiftningsfrågor, pågår en översyn av bestämmelserna i anslutning till plan- och bygglagarbetet.

Jag har dock funnit att redan nu bör göras vissa förenklingar beträffande

handläggningsordningen för sådana ärenden enligt 136 a § byggnadslagen som rör hushållningen med träfiberråvaror. I det följande kommer jag därför att lägga fram förslag om ändringar av tillståndspliktens och prövningens omfattning i fråga om verksamheter där träfiberråvaror används. Jag skall också redovisa vissa frågor om tillsyn av dessa verksamheter. Jag har utarbetat mina förslag efter samråd med cheferna för jordbruks- och industridepartementen samt statsrådet Dahl.

Till protokollet i detta ärende bör som *bilaga 1* fogas en sammanfattning av de delar av förslagen i departementspromemorian som har betydelse för mina förslag. En sammanställning av motsvarande delar av remissyttrandena bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Nuvarande prövningsordning

Enligt 136 a § första stycket byggnadslagen skall regeringen pröva tillkomsten och lokaliseringen av industriell eller liknande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar.

I 136 a § andra–femte styckena regleras närmare i vilka fall prövning skall ske.

Enligt paragrafens andra stycke skall nyanläggning av vissa verksamheter alltid prövas av regeringen. Hit hör bl.a. sågverk med en årlig produktionskapacitet om 5000 m³ sågade trävaror eller mer, massafabriker, pappersbruk samt fabriker för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood. Enligt tredje stycket skall också utvidgning av dessa typer av verksamheter prövas, om förbrukningen per kalenderår av träfiberråvara kommer att öka i förhållande till det av åren 1973, 1974 eller 1975 när förbrukningen var högst eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt 136 a §.

Vissa undantag från prövningsskyldigheten vid utvidgningar finns. Enligt tredje stycket andra meningen föreligger sålunda inte prövningsskyldighet om ökningen, mätt i rundvirke eller motsvarande mängd annan träfiberråvara, inte uppgår till 10 000 m³ eller, utan att uppgå till 20 000 m³, är mindre än en procent av den till jämförelse valda förbrukningen. Enligt tredje meningen i stycket föreligger inte heller prövningsskyldighet för utvidgning av verksamhet som sker utan samband med utbyggnad av en anläggning, om denna den 1 juni 1976 ingick i en förvaltningsenhet som efter ansökan har registrerats hos regeringen och om förbrukningen inom den registrerade förvaltningsenheten inte ökar mer än vad som anges i den nyss redovisade andra meningen.

Enligt fjärde stycket kan regeringen för ett visst fall medge undantag från prövningsskyldigheten, om verksamheten inte är av den betydelse som anges i paragrafens första stycke.

Bestämmelserna i paragrafens femte stycke ger regeringen möjlighet att besluta om prövning av sådana nyanläggningar eller utvidgningar som inte omfattas av bestämmelserna i andra och tredje styckena men som är av väsentlig betydelse för hushållningen med energi, med träfiberråvara eller med landets samlade mark- och vattentillgångar. Prövningen kan komma till stånd oberoende av om utvidgningen orsakas av att anläggningen byggs ut eller följer av en annan åtgärd. Beslut om prövning får dock inte avse sådana träfiberförbrukande verksamheter som är undantagna från prövningsskyldighet till följd av de förbrukningsgränser jag nyss har talat om.

Som framgår av cirkuläret (SFS 1980:260) om statsmyndigheternas anmälningsskyldighet i ärenden enligt 136 a § byggnadslagen är statliga myndigheter skyldiga att till regeringen anmäla behovet av beslut om prövning med stöd av femte stycket. Anmälan skall ske i de fall myndigheten bedömer att prövning enligt 136 a § bör ske av nyanläggning eller utvidgning eller när tveksamhet kan råda i detta hänseende.

För att tillstånd skall kunna lämnas måste enligt paragrafens sjätte stycke kommunen ha tillstyrkt detta.

Regeringens tillstånd kan enligt paragrafens sjunde stycke förenas med villkor för att tillgodose allmänna intressen och göras beroende av att saken inom en viss tid fullföljs genom ansökan till koncessionsnämnden för miljöskydd i den ordning som föreskrivs i miljöskyddslagen (1969:387, omtryckt 1981:420, ändrad senast 1981:860).

Påföljdsbestämmelser beträffande åtgärder som strider mot bestämmelserna i 136 a § eller mot vad som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser finns i 12 § lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. (12 § ändrad senast 1976:890).

Sedan en verksamhet har prövats enligt 136 a § skall enligt uttalanden i proposition 1972:111 bil. 2 (s. 365) beslutet vara bindande för planmyndigheterna. Beslutet är också enligt 2 § miljöskyddslagen bindande beträffande verksamhetens tillkomst och lokalisering vid prövning av verksamheten enligt den lagen. Däremot ankommer det på koncessionsnämnden för miljöskydd att för verksamheten föreskriva de villkor — i fråga om skyddsåtgärder, begränsningar och övriga försiktighetsmått som behövs för att förebygga eller avhjälpa olägenheter — som krävs från miljöskyddssynpunkt (5 §).

Ansökningshandlingarna i ett 136 a §-ärende remitteras normalt till ett stort antal myndigheter och organisationer, däribland koncessionsnämnden för miljöskydd och den kommun där verksamheten skall ligga. Som remissinstans har koncessionsnämnden ålagts vissa särskilda uppgifter, såsom att hålla sammanträde med bl. a. sakägare på den aktuella lokaliseringsorten (14 § miljöskyddslagen).

2.2 Prövningsskyldighetens omfattning. Reformbehov och förslag

Som jag nämnde inledningsvis avser jag nu att lägga fram förslag till vissa ändringar av 136 a § byggnadslagen såvitt avser prövningen av verksamheter där träfiberråvaror används. Förslaget om att verksamheter som är av väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror skall prövas av regeringen lades fram i proposition 1975/76: 56 om ändring i byggnadslagen. I propositionen framhölls bl. a. att en omfattande utbyggnad av skogsindustrin skulle medföra att den i ett långsiktigt perspektiv inte kan förses med råvara i tillräcklig omfattning och att därför samhällets möjligheter att kontrollera och pröva sådana åtgärder inom skogsindustrin, som kan innebära ökad förbrukning av svensk träfiberråvara borde förbättras.

I en utredning av skogsstyrelsen och statens industriverk (SIND:PM 1980: 2, Ökad eldning med skogsråvara) uttalas, att det på sikt finns betydande risker för en konflikt om skogsråvarorna mellan skogsindustrin och värmeproducenterna. Enligt utredningen är det mot den bakgrunden angeläget att finna former för samhället att kontrollera och styra utvecklingen av värmeproduktion med träfiberråvaror. I utredningen föreslås att 136 a § byggnadslagen tills vidare används för sådan kontroll och styrning.

Mot bakgrund av bl. a. skogsstyrelsens och industriverkets utredning läggs i den förut nämnda departementspromemorian om översyn av 136 a § byggnadslagen fram förslag om obligatorisk prövning av vissa eldningsanläggningar.

Enligt departementspromemorian är den nu gällande prövningsgränsen beträffande utvidgning av skogsindustriell verksamhet – 10 000 m³ rundvirke fast mått under bark – onödigt snäv. I promemorian föreslås därför en höjning av gränsen till 25 000 m³ fast mått. Denna gräns bör enligt förslaget också gälla för nyanläggning och utvidgning av anläggningar för eldning med träfiberråvaror.

Förslaget i departementspromemorian om prövningsskyldighet för nyanläggning och utvidgning av eldringsanläggningar har mottagits positivt av så gott som samtliga remissinstanser som har kommenterat förslaget. Endast Svenska kommunförbundet och Svenska värmeverksföreningen har ställt sig kritiska. Ett par remissinstanser anser att även anläggningar för framställning av träfiberbränsle bör omfattas av prövningsskyldighet. Förslaget att höja gällande prövningsgräns för verksamheter som använder träfiberråvaror har avvisats av de flesta remissinstanserna.

Det behov av att kontrollera användningen av träfiberråvaror som föranledde ändring av 136 a § byggnadslagen år 1975 kvarstår alltjämt. Detta behov har enligt min mening förstärkts genom den ökade användningen av träfiberråvaror som bränsle i eldningsanläggningar. Såväl näringslivsorganisationer som fackliga organisationer har mot bakgrund av utvecklingen på eldningsområdet uttryckt oro för skogsindustrins möjligheter att erhålla tillräckliga mängder träfiberråvaror. Det är från samhällsekonomiska ut-

gångspunkter angeläget att utvecklingen vad gäller eldningsanläggningar inte allvarligt försvårar skogsindustrins möjligheter att erhålla träfiberråvaror genom att sådana råvaror som är av betydelse för skogsindustrin används för eldning. Enligt min uppfattning finns goda möjligheter att för eldningsändamål använda sådana skogsråvaror som inte kan utnyttjas för tillverkning av skogsindustriella produkter. Av flera skäl är det angeläget att en sådan användning kommer till stånd. För att användningen av träfiberråvaror för eldningsändamål skall ske på ett sätt som inte strider mot behovet att hushålla med de svenska tillgångarna på träfiberråvaror behöver, liksom beträffande skogsindustriell verksamhet, denna användning kontrolleras. Detta gäller även användningen av returpapper som i vissa fall kan användas såväl som råvara i massa- och pappersindustrin som för eldningsändamål.

Sedan år 1979 har regeringen, efter särskilt beslut om att förbehålla sig prövningen i det enskilda fallet, prövat vissa anläggningar som använder träfiberråvaror för eldningsändamål. Sedan hösten 1982 har regeringen skärpt tillämpningen av 136 a § så att prövning regelmässigt sker av anläggningar för produktion av träfiberbränsle och eldningsanläggningar, om råvaruanvändningen motsvarar gällande prövningsgräns för skogsindustriell verksamhet, nämligen 10 000 m³ fast mått.

Regeringen tillämpar sålunda redan genom förbehållsbeslut förslaget i departementspromemorian om prövningsskyldighet för eldningsanläggningar och även förslaget från vissa remissinstanser om att anläggningar för framställning av träfiberbränsle skall provas.

Den nuvarande ordningen med förbehållsbeslut i varje särskilt fall är dock enligt min mening inte tillfredsställande. Dels skapar den osäkerhet hos företag och enskilda som avser att driva verksamhet, dels kan dessa komma att behandlas olika beroende på om regeringen blir uppmärksam på etableringen eller inte. Regeringen har i vissa fall fått kännedom om en etablering i ett så sent skede att anläggningen har påbörjats och ibland nästan färdigställt, innan beslut om prövning har fattats av regeringen. Mot den här bakgrunden bör prövningsskyldighet nu införas för verksamheterna i fråga.

Det kan ifrågasättas om prövningsskyldigheten skall behöva gälla både anläggningar som framställer träfiberbränsle och eldningsanläggningar. För att möjliggöra en tillfredsställande kontroll av användningen av träfiberråvaror har jag emellertid funnit att en sådan i vissa avseenden dubbel prövning behöver ske. Prövningen i eldningsledet behövs för att anpassa verksamhetens omfattning med hänsyn till tillgången på lämpliga träfiberråvaror. I detta led, där träfiberråvarorna oftast används i bearbetad form, t. ex. träflis eller pellets, är det emellertid många gånger svårt att avgöra vilken sorts träfiberråvara som ursprungligen har använts. Som jag har sagt tidigare är det angeläget att sådana träfiberråvaror som är av betydelse för skogsindustrin inte används för eldningsändamål. Kontrollen av detta kan lättast ske vid de anläggningar som tillverkar träfiberbränsle.

Vissa anläggningar av det nyss nämnda slaget är inte permanent lokaliserade till en viss plats, s. k. mobila anläggningar. Jag tänker på bl. a. sådana anläggningar för framställning av träfiberbränsle som flyttas till olika platser inom ett visst område. Behovet av att kontrollera användningen av träfiberråvaror gäller givetvis även i fråga om dessa anläggningar. De bör därför vara underkastade provningsskyldighet i samma utsträckning som övriga anläggningar.

När det gäller frågan om vilken användningsnivå som skall grunda provningsskyldighet, anser jag, i likhet med flertalet remissinstanser, att den nivå som nu gäller för skogsindustriella verksamheter är lämplig och bör gälla även för de verksamheter för vilka provningsskyldighet nu bör införas. För nyetablering av anläggningar för framställning av träfiberbränsle och eldningsanläggningar föreslår jag sålunda att regler om provningsskyldighet införs i de fall användningen av träfiberråvaror per kalenderår kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått. Vad gäller utvidgning av verksamheten vid sådana anläggningar anser jag dock att provningsskyldigheten bör utformas något annorlunda än för skogsindustrin. Som framgår av min redogörelse för nu gällande regler medger dessa en viss utvidgning utan föregående provning av tillståndsgiven verksamhet vid sågverk, massafabriker, pappersbruk samt fabriker för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood. I fråga om verksamhet vid anläggningar för framställning av träfiberbränsle och vid eldningsanläggningar är det, som jag nyss omtalade, av särskilt intresse vilken slags råvara som kommer att användas. Med hänsyn härtill anser jag att någon motsvarande utvidgning av dessa verksamheter utan föregående provning inte bör få komma till stånd. Jag föreslår således att bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen utformas så att användningen av träfiberråvaror vid befintliga anläggningar helt skall bestämmas av tillståndsbeslut enligt paragrafen, om användningen per kalenderår kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått. Några särskilda regler om utvidgning av verksamhet vid sådana anläggningar som har tillståndsprövats enligt 136 a § bör således inte införas. För dessa kommer sålunda i tillståndsbeslutet angiven råvarumängd att direkt motsvara vad som högst får användas vid anläggningen.

För anläggningar som finns när ändringen av 136 a § skall träda i kraft bör dock viss utvidgning av verksamheten kunna ske utan föregående provning. Detta bör lämpligen regleras i en övergångsbestämmelse. Det skulle enligt min mening föra för långt att kräva att befintliga anläggningar alltid skall provas, om de omfattas av den nyss föreslagna provningsskyldigheten. Många av dessa anläggningar kan ha en råvaruanvändning som ligger strax under den föreslagna gränsen för provningsskyldighet. Såväl vid dessa anläggningar som vid sådana befintliga anläggningar där råvaruanvändningen ligger över denna gräns anser jag att verksamheten utan provning bör få öka i skälighetsomfattning. För anläggningar där verksamhet pågår vid lagändringens ikraftträdande, utan tillstånd enligt 136 a §, före-

slår jag därför att prövningsskyldighet skall inträda först om användningen av träfiberråvaror under ett kalenderår ökas med mer än 5000 m³ fast mått i förhållande till den högsta användningen per kalenderår under åren 1980–1982.

Särskilda övergångsregler behövs för anläggningar som har börjat byggas eller ändras innan de nya reglerna träder i kraft men inte har kunnat färdigställas i sådan tid att det har varit möjligt att under ett kalenderår uppnå den för anläggningen avsedda användningen av träfiberråvaror. Vid dessa anläggningar bör verksamheten få bedrivas i avsedd omfattning utan hinder av att tillstånd saknas, om ansökan om tillstånd görs före den 30 september 1983. Sedan ansökningen har prövats skall naturligtvis i beslutet meddelade föreskrifter gälla för verksamheten. För dessa anläggningar bör prövningen avse endast frågan om att fastställa en råvaruanvändning som medger ett rimligt utnyttjande av resp. anläggning.

2.3 Prövningens inriktning. Reformbehov och förslag

Som jag nämnde tidigare prövar regeringen genom förbehållsbeslut redan i dag den typ av anläggningar som enligt det nu framlagda förslaget skall omfattas av prövningsskyldigheten enligt 136 a § byggnadslagen. Antalet ärenden är relativt stort och kan väntas öka.

I flertalet ärenden som rör hushållningen med träfiberråvaror är det enbart just den hushållningsaspekten som är av intresse vid 136 a §-prövningen. Trots det är det med hänsyn till bestämmelsernas utformning nödvändigt att pröva ärendena från samtliga de hushållningsaspekter som anges i paragrafen.

Som jag beskrev när jag redogjorde för gällande prövningsordning blir regeringens beslut enligt 136 a § byggnadslagen bindande för koncessionsnämnden för miljöskydd vid efterföljande prövning enligt miljöskyddslagen. Detta medför att regeringen, i den mån prövning skall ske även enligt miljöskyddslagen, vid sin prövning måste beakta också tillåtlighetsreglerna i den lagen.

Enligt miljöskyddslagstiftningen är prövningsordningen uppdelad så att vissa ärenden prövas av länsstyrelsen medan övriga ärenden prövas av koncessionsnämnden. Om en verksamhet har prövats enligt 136 a § byggnadslagen och även skall prövas enligt miljöskyddslagen är det dock alltid koncessionsnämnden som har hand om prövningen (3 § miljöskyddsförordningen (1981:574)).

Beträffande åtskilliga av de ärenden där prövningen enligt 136 a § är motiverad enbart med hänsyn till hushållningen med träfiberråvaror skall verksamheten prövas även enligt miljöskyddslagen. Koncessionsnämnden måste enligt den gällande handlägningsordningen höras i dessa ärenden. Enligt 14 § miljöskyddslagen skall remissen från regeringen i 136 a §-ärendet i princip behandlas som ett vanligt koncessionsärende. Det innebär

bl. a. att nämnden normalt sammanträder på den plats dit verksamheten skall förläggas. Koncessionsnämnden avger normalt sitt yttrande först sedan övriga remissinstanser har yttrat sig, vilket påverkar handläggnings-tiden i 136 a §-ärendet.

Jag anser att den nuvarande prövningsordningen onödigt komplicerar handläggningen av ärenden som vid 136 a §-prövningen enbart har intresse för hushållningen med träfiberråvaror. Innehållet i ansökningshandlingarna måste utformas så att samtliga tre hushållningsaspekter i 136 a § byggnadslagen blir tillräckligt belysta. När prövningen skall ske även enligt miljöskyddslagen, måste sökanden dessutom lämna en tillfredsställande redovisning av miljöskyddsfrågorna redan innan det står klart vilken omfattning av verksamheten som kommer att medges. I fall där bara hushållningen med träfiberråvaror är relevant vid regeringens prövning blir remissbehandlingen mot den här bakgrunden onödigt omfattande och tidskrävande. Det leder till onödigt arbete för såväl sökanden, remissorganen som regeringskansliet och medför att handläggningen av ärendet tar längre tid än vad som egentligen är motiverat.

För att komma till rätta med de olägenheter som jag har beskrivit föreslår jag nu att 136 a § ändras så att vissa verksamheter, där träfiberråvaror används, normalt skall prövas av regeringen enbart med avseende på hushållningen med träfiberråvaror. Vid behov bör regeringen naturligtvis kunna pröva ärendena även utifrån övriga prövningsgrunder i 136 a §.

Begränsningen av prövningen bör avse dels de verksamheter som jag har föreslagit att man nu skall införa prövningsskyldighet för, dels sågverk och fabriker för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood. Med undantag för sågverk med en årlig produktionskapacitet överstigande 50 000 m³ sågade trävaror infördes prövningsskyldighet för de nämnda skogsindustriella verksamheterna som en följd av att prövningsgrunden hushållning med träfiberråvaror tillkom. I fråga om dessa verksamheter finns det endast i undantagsfall anledning för regeringen att beakta andra hushållningsaspekter i 136 a § än den som rör träfiberråvaror. Erfarenheterna har visat att detta gäller även för sågverk med en årlig produktionskapacitet överstigande 50 000 m³ sågade trävaror, för vilka prövningsskyldighet redan tidigare förelåg.

När prövningen med avseende på hushållningen med träfiberråvaror tillkom, infördes även prövningsskyldigheten för utvidgningar av verksamhet vid massafabriker och pappersbruk. Erfarenheterna har visat att vid sådana utvidgningar även frågor om hushållningen med mark och vatten eller energi ofta har betydelse vid tillståndsprövningen. Det finns därför inte skäl att undanta utvidgningar av massafabriker och pappersbruk från en prövning utifrån prövningsgrunderna hushållning med energi och mark och vatten.

I departementspromemorian om översyn av 136 a § byggnadslagen läggs fram förslag om uppdelning av prövningen i linje med det förslag som jag

nu förordat. Jag vill nämna att promemoriaförslaget i den delen har godtagits av remissinstanserna.

Som framgår av vad jag tidigare har sagt innebär bestämmelsen i miljöskyddslagen om att beslut enligt 136 a § skall vara bindande för prövningen enligt miljöskyddslagen speciella krav på handläggningen både i regeringskansliet och hos andra myndigheter. För att den av mig åsyftade förenklingen skall åstadkommas måste även denna bestämmelse ändras. Bestämmelsen infördes när prövningen avsåg enbart frågan om hushållning med mark och vatten och det är enbart utifrån den prövningsgrunden som kopplingen till prövningen enligt miljöskyddslagen är av betydelse. Ändringar i miljöskyddslagen bör därför göras på det sättet att bundenhet i tillståndsfrågan vid prövning enligt miljöskyddslagen skall gälla endast i ärenden som regeringen har prövat med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar. Genom att koncessionsnämnden inte blir bunden av regeringens beslut, om regeringsärendet har prövats endast utifrån hushållningen med träfiberråvaror, uppnås att miljöskyddsfrågorna inte behöver behandlas vare sig i ansökningshandlingarna eller i remissbehandlingen.

Om ändringar i miljöskyddslagen genomförs enligt vad jag nu har föreslagit bör också bestämmelsen i 3 § miljöskyddsförordningen ändras så att den normala ärendefördelningen mellan koncessionsnämnden och länsstyrelsen gäller när ett ärende enligt 136 a § byggnadslagen har prövats enbart med utgångspunkt från kravet på hushållning med träfiberråvaror.

Jag vill när det gäller prövningsordningen också ta upp bestämmelserna om regeringens möjlighet att förbehålla sig prövning av verksamheter för vilka prövningsskyldighet inte följer omedelbart av innehållet i 136 a § byggnadslagen. I paragrafens femte stycke föreskrivs att förbehållsbeslut inte får avse nyanläggning av sågverk med en årlig produktionskapacitet som är mindre än 5 000 m³ sågade trävaror och inte heller utvidgning av verksamheten vid sågverk eller vid massafabriker, pappersbruk samt fabriker för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood. om utvidgningen inte skall prövas till följd av kvantitetsgränserna i tredje stycket.

När jag nu har föreslagit att prövningsskyldighet inte skall gälla för verksamhet vid anläggningar för produktion av träfiberbränsle och vid eldningsanläggningar om användningen av träfiberråvaror per kalenderår är mindre än 10 000 m³ fast mått, uppkommer frågan om utvidgning av kretsen verksamheter för vilka regeringen inte får förbehålla sig prövning. Det kan emellertid ifrågasättas om denna begränsning av regeringens prövningsrätt behöver uttryckas i lagtexten.

Enligt min mening ger de regler för prövningsskyldighet som har lagts fast i lagtexten uttryck för att statsmakterna har tagit ställning till att verksamheter, som inte använder träfiberråvaror i sådan omfattning att prövningsskyldighet föreligger, inte har sådan väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror som sägs i 136 a § första stycket. Det är

därför självklart att regeringen inte på grund av kravet på hushållning med träfiberråvaror skall förbehålla sig prövning av verksamheter som till följd av lagens kvantitetsgränser inte omfattas av prövningsskyldighet. Jag föreslår därför att den nu inskrivna begränsningen för förbehållsbeslut utgår.

Jag vill i detta sammanhang också ta upp frågan om delegation av prövningen av sådana verksamheter som enligt vad jag nu föreslår endast skall prövas med avseende på hushållningen med träfiberråvaror.

Regeringen har den 10 mars 1983 uppdragit åt statens industriverk och skogsstyrelsen att gemensamt utreda effekter på skogsindustrins virkesförsörjning av en ökad användning av skogsråvara för eldningsändamål. I uppdraget ingår att överväga möjligheterna till och formerna för en delegering av tillståndsprövningen enligt 136 a § byggnadslagen i fråga om verksamheter för eldning med eller framtällning av träfiberbränsle. En delegering av prövningen beträffande vissa verksamheter som använder träfiberåvaror skulle kunna innebära ytterligare förenklingar än de jag nu har förordat.

Enligt min mening är det lämpligt att regeringen redan nu begär riksdagens bemyndigande att vid behov besluta om en sådan delegering. Jag föreslår att en bestämmelse om detta tas in i 136 a § första stycket.

Jag vill här peka på att de föreslagna ändringarna i 136 a § byggnadslagen även bör föranleda vissa följdändringar i 12 § lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

2.4 Förbättrade tillsynsmöjligheter

Som jag nämnde inledningsvis vill jag här redovisa synpunkter på vissa tillsynsfrågor.

Enligt 1 § byggnadsstadgan (1959:612, omtryckt 1981:873) åligger det byggnadsnämnden att bl. a. övervaka efterlevnaden av byggnadslagen, byggnadsstadgan och övriga föreskrifter angående byggandet. Byggnadsnämnden skall enligt 2 § lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. som ett led i inseendet över byggnadsverksamheten ta upp frågan om påföljd eller ingripande så snart det finns anledning att tro att överträdelse har skett av en föreskrift om byggande.

Byggnadsnämndens tillsynsfunktion omfattar även bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen samt villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av detta lagrum. Erfarenheterna har visat att det föreligger betydande svårigheter för byggnadsnämnden att bedriva en effektiv tillsyn och kontroll i fråga om verksamheter som är berörda av föreskrifter enligt 136 a § byggnadslagen med avseende på hushållningen med träfiberråvaror.

För att förbättra möjligheterna till tillsyn av dessa verksamheter föreslås i departementspromemorian att tillsynsansvaret läggs på skogsstyrelsen eller någon annan myndighet som regeringen bestämmer. Förslaget har fått

ett blandat mottagande av remissinstanserna. Det tillstyrks bl. a. av skogsstyrelsen och de skogsvårdsstyrelser som har yttrat sig samt av domänverket, Skogsindustriernas samarbetsutskott och Sågverkens råvaruförening.

I avvaktan på den översyn av hela 136 a § byggnadslagen som pågår i anslutning till arbetet med en ny plan- och bygglag bör tillsynsfrågorna, i de avseenden som jag nyss har berört, nu ges en provisorisk lösning. Byggnadsnämndens möjligheter att utöva en effektiv tillsyn och kontroll bör enligt min mening kunna förbättras om skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna åläggs att efter framställning från byggnadsnämnden biträda nämnden i ett visst fall beträffande tillsynen och kontrollen av en verksamhet med avseende på frågor om hushållning med träfiberråvaror.

Jag har i denna fråga samrått med chefen för jordbruksdepartementet som senare kommer att föreslå regeringen att skogsstyrelsen får i uppdrag att, på det sätt som jag nu har redovisat, biträda byggnadsnämnden vid tillsynen och kontrollen av verksamheter som är av betydelse för hushållningen med träfiberråvaror. Jag bedömer att denna verksamhet kan bedrivas inom ramen för de resurser som skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna förfogar över. Skulle av byggnadsnämnden begärd utredning i ett visst fall kunna bli av betydande omfattning bör styrelserna inte vara skyldiga att utföra utredningen utan att erhålla ersättning för kostnaderna.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom bostadsdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i byggnadslagen (1947:385)
2. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)
3. lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Det under 2 angivna förslaget har upprättats i samråd med chefen för jordbruksdepartementet.

Förslagen till lagändringar, som endast innebär en förenkling av nuvarande prövningsordning, är enligt min mening inte av sådan beskaffenhet att lagrådet behöver höras.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till lag om ändring i byggnadslagen

I den nya meningen i *första stycket* har i enlighet med förslaget i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3) tagits in en bestämmelse som bemyndigar regeringen att delegera prövningen av vissa verksamheter av betydelse endast för hushållningen med träfiberråvaror till annan myndighet.

Som jag har utvecklat i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) bör prövningsskyldighet enligt 136 a § föreligga för nyanläggning av dels anläggningar för framställning av träfiberbränsle om användningen per kalenderår av träfiberråvaror kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått, dels anläggningar för eldning med träfiberråvaror om förbrukningen per kalenderår kommer att uppgå till minst 10 000 m³ fast mått. I enlighet härmed har i uppräkningsdelen i *andra stycket* av de nyanläggningar för vilka prövningsskyldighet skall föreligga under punkt 2 tagits in anläggningar för framställning av träfiberbränsle. Anläggningar för eldning med träfiberråvaror har tagits in som punkt 8 med åtföljande förskjutning av de nuvarande punkterna 8 och 9.

Innebörden av begreppet träfiberråvara har kommenterats i propositionen 1975/76:56 om ändring i byggnadslagen (s. 20). För vissa typer av skogsindustri finns det enligt uttalanden i propositionen möjligheter att, som alternativ till rundvirke, använda t. ex. flis, spån och avfallspapper. Vidare uttalades att, även om användning av annan råvara än rundvirke innebär god hushållning med de inhemska virkestillgångarna, sådan användning inte generellt bör ge rätt till att öka produktionen. Mot denna bakgrund förordades att i princip varje utvidgning av verksamhet inom skogsindustrin som förutsätter ökad användning av råvara skulle kunna prövas enligt 136 a § byggnadslagen oberoende av hur råvaruförsörjningen avses ske. Att enkelt och entydigt definiera det råvarubegrepp som borde komma till användning i lagtexten ansågs dock svårt. Även om begreppet träfiberråvara inte ansågs heltäckande — bl. a. torde avfallspapper inte täckas — föreslogs att detta begrepp skulle avse inte bara rundvirke utan också råvara som kan utgöra alternativ till rundvirke.

Som påpekades i den nyss nämnda propositionen är det svårt att enkelt och entydigt definiera det råvarubegrepp som används i lagtexten. Som jag har framhållit i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) syftar den av mig nu föreslagna prövningsskyldigheten bl. a. till att med hänsyn till skogsindustrins behov kunna lägga fast vilka slags träfiberråvaror som får användas för eldningsändamål. Vid prövningen blir därför av intresse även andra sådana träfiberråvaror, än de nyss uppräknade, som kommer till användning vid anläggningar för framställning av träfiberbränsle och vid eldningsanläggningar t. ex. träddelar som grenar, toppar och stubbar samt avfallsvirke från sågverken. För tydlighetens skull vill jag i det här sammanhanget peka på att bark, barr och rivningsvirke inte kan anses vara av den art att de omfattas av begreppet träfiberråvara.

Med träfiberråvaror menas sådant bränsle som baseras på träfiberråvaror i den betydelse som jag nyss har redogjort för.

Storleken på användningen av träfiberråvaror har angetts i m³ fast mått och överensstämmer därmed med måttangivelsen i tredje stycket. Jag är medveten om att de träfiberråvaror som används vid anläggningar för framställning av träfiberbränsle och vid eldningsanläggningar oftast mäts på annat sätt, t. ex. värmeinnehållets storlek eller m³ stälpt mått. Några olägenheter av betydelse bör dock inte uppkomma på grund härav då det finns vedertagna rutiner för omräkning till fast mått.

Nuvarande bestämmelser i *tredje stycket* om utvidgning av verksamhet vid sågverk m. m. bör, som jag har förordat i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2), inte gälla i fråga om de anläggningar som nu föreslås bli provningsskyldiga. Tredje stycket har därför ändrats till följd av ändringarna i andra stycket.

Fjärde stycket, som är nytt, reglerar provningsskyldigheten beträffande utvidgningar och andra ändringar av eldningsanläggningar och anläggningar för framställning av träfiberbränsle. Bestämelsen innebär att anläggningarna skall provas så snart användningen per kalenderår av träfiberråvaror kommer att uppgå till 10 000 m³ eller mer. Jag vill särskilt framhålla att bestämmelserna omfattar även eldningsanläggningar vid vilka det sker en övergång från eldning med annat bränsle till eldning med träfiberråvaror.

Femte stycket, motsvarar med en viss ändring det nuvarande fjärde stycket. Ändringen är föranledd av det nya fjärde stycket.

I *sjätte stycket*, som är nytt, har i enlighet med vad jag har förordat i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3) föreskrivits att provningen av vissa anläggningar som använder träfiberråvaror skall avse endast verksamhetens betydelse för hushållningen med träfiberråvaror.

Normalt sett har verksamheten vid dessa anläggningar betydelse endast för hushållningen med träfiberråvaror. I undantagsfall kan det dock förekomma att även annat hushållningsintresse som omfattas av paragrafens första stycke föreligger. Skall verksamheten exempelvis lokaliseras till ett område där riktlinjer i den fysiska riksplaneringen för hushållningen med mark och vatten gäller, bör verksamheten kunna provas även med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar. Sjätte stycket har därför utformats så att regeringen kan besluta om en sådan vidare provning av verksamheten.

Sjunde stycket, som motsvarar det nuvarande femte stycket, innehåller bestämmelser om regeringens möjlighet att i ett enskilt fall förbehålla sig provningen av en verksamhet. Självfallet bör regeringen när den förbehåller sig provningen av en verksamhet som förbrukar träfiberråvaror ha möjlighet att med stöd av femte stycket pröva denna enbart med hänsyn till hushållningen med träfiberråvaror. Detta anser jag inte behöver komma till uttryck i lagtexten. I enlighet med vad jag har föreslagit i den allmänna

motiveringen (avsnitt 2.3) har det uttryckliga förbudet för regeringen att förbehålla sig prövningen av vissa verksamheter såsom obehövt tagits bort i lagtexten. Det är som jag framhöll i den allmänna motiveringen, självklart att regeringen inte på grund av kravet på hushållning med träfiberråvaror skall förbehålla sig prövning av verksamheter som till följd av lagens kvantitetsgränser inte omfattas av prövningsskyldighet.

Övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1983. Detta har kommit till uttryck i *punkt 1* i övergångsbestämmelserna.

De nya bestämmelserna avses bli tillämpliga även i sådana ärenden enligt 136 a § byggnadslagen som har anhängiggjorts men inte avgjorts vid ikraftträdandet. Det innebär bl. a. att dessa ärenden på grund av det nya sjätte stycket skall prövas endast med hänsyn till frågan om hushållningen med träfiberråvaror, om inte regeringen beslutar om en vidare prövning.

Som jag har nämnt i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2) behövs vissa övergångsbestämmelser för sådana anläggningar, som redan har tagits i drift när ändringarna i 136 a § träder i kraft. Enligt *punkt 2* i övergångsbestämmelserna skall den i fjärde stycket föreskrivna prövningsskyldigheten inte gälla verksamheter som utan tillstånd enligt 136 a § pågår när de nya bestämmelserna träder i kraft så länge användningen av träfiberråvaror under ett kalenderår inte ökas med mer än 5 000 m³ fast mått i förhållande till det av åren 1980, 1981 eller 1982 när användningen var högst. Jag har funnit det lämpligt att föreslå en treårig jämförelseperiod med hänsyn till att tillfälliga driftstörningar eller andra förhållanden kan ha medfört att användningen av träfiberråvaror under ett visst år har varit lägre än normalt. En sådan treårig jämförelseperiod gör att en tillfällig nedgång i användningen av träfiberråvaror inte blir avgörande för prövningspliktens inträde.

I *punkt 3* i övergångsbestämmelserna har, som jag har förordat i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.2), tagits in särskilda bestämmelser för sådana anläggningar som skall prövas enligt de nya bestämmelserna i 136 a § men som inte har kunnat färdigställas i sådan tid att den för anläggningen avsedda användningen av träfiberråvaror under ett kalenderår har varit möjlig att uppnå. Övergångsregeln omfattar anläggningar som har börjat byggas eller ändras efter den 31 december 1979. Tidpunkten har valts med tanke på den tid som normalt åtgår för byggande och inkörning av en anläggning.

4.2 Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen

Ändringarna i 2, 6, 9 och 21 a §§ är föranledda av förslaget att tillståndsbeslut enligt 136 a § byggnadslagen skall vara bindande för koncessionsnämnden endast om den tillståndsgivna verksamheten har prövats utifrån hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Som en följd av det bemyndigande för regeringen att delegera prövningen av vissa verksamheter av betydelse endast för hushållningen med träfiberråvaror som jag har föreslagit i 136 a § bör bestämmelserna i 12 § lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. ändras så att straffansvaret inte är beroende av att prövningen i 136 a §-ärendet görs av regeringen.

I 12 § 2 har ordet förbrukar bytts ut mot användar. Ändringen föranleds av att i 136 a § begreppet användning av träfiberråvaror används beträffande anläggningar för framställning av träfiberbränsle. I övriga fall används begreppet förbrukning. Ordet använder täcker även ordet förbrukar.

Självfallet gäller inte straffstadgandet i 12 § 2 om verksamheten enligt övergångsbestämmelserna till de föreslagna lagändringarna i 136 a § byggnadslagen kan fortsätta utan tillstånd.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga förslagen till

1. lag om ändring i byggnadslagen (1947:385)
2. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)
3. lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga 1***Departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen****1 Allmänt om innehållet**

I departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av byggnadslagen redovisas förslag till vissa ändringar av bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen. Förslagen innebär bl. a. följande.

Bestämmelserna i 136 a § bryts ut ur byggnadslagen och förs samman till en ny lag. Prövningssystemet förenklas genom att bestämmelserna delas upp och systematiseras så att prövningens omfattning i det enskilda fallet kan avgränsas till resp. prövningsgrund. Kravet på tillstyrkan från den berörda kommunen (vetorätten) skall gälla endast för verksamheter som provas av mark- och vattenhushållningsskäl. Vidare förbättras möjligheterna att kontrollera att lagens bestämmelser följs. Slutligen införs vissa ändringar i fråga om prövningsskyldighetens omfattning.

I följande avsnitt redovisas innehållet i promemorian i de avseenden som har betydelse för de förslag som nu läggs fram, dvs. huvudsakligen de avsnitt som rör en förenkling av prövningssystemet, prövningsskyldighetens omfattning, vissa tillsynsfrågor och förhållandet till miljöskyddslagen.

2 Förenkling av prövningssystemet**2.1 Olägenheter med den nuvarande prövningsordningen**

I 136 a § första stycket byggnadslagen anges tre särskilda grunder för regeringens prövning av tillkomsten och lokaliseringen av industriella eller liknande verksamheter. Dessa är hushållningen med energi, med träfiber-råvaror och med landets samlade mark- och vattentillgångar. För att prövning skall ske är det tillräckligt att en av dessa tre prövningsgrunder föreligger. Utformningen av bestämmelserna i paragrafen för emellertid med sig att regeringen vid sin prövning av en verksamhet alltid måste beakta samtliga prövningsgrunder. Detta får till följd att prövningen av en viss verksamhet ibland måste göras mera omfattande än vad som är motiverat med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. I synnerhet gäller detta vid mindre utvidgningar av skogsindustriella verksamheter för vilka prövningsskyldighet föreligger. Sådana utvidgningar saknar som regel väsentlig betydelse för hushållningen med energi eller med landets samlade mark- och vattentillgångar. Också i andra situationer förekommer det att inte alla tre prövningsgrunderna egentligen skulle behöva beaktas vid prövningen.

Vid prövningen av verksamheter av här angivet slag kan handläggningen bli onödigt komplicerad. Innehållet i ansökningshandlingarna måste utformas så att alla prövningsgrunderna blir belysta. Särskilt viktigt är att plan- och miljöskyddssynpunkter redovisas tillfredsställande, eftersom regeringens beslut blir bindande för planmyndigheterna och för koncessionsnämnden för miljöskydd vid efterföljande prövning. I ett sådant fall där inte alla prövningsgrunderna är relevanta kan sålunda antalet remissinstanser bli onödigt omfattande och berörda myndigheter och organ tvingas behandla andra aspekter av verksamheten än vad som egentligen behövs med hänsyn till regeringens prövning av verksamheten. De krav som ställs på underlagsmaterialet kan härigenom leda till onödigt arbete för såväl sökanden, remissorganen som regeringen. Därtill kommer att handläggningstiderna kan förlängas.

2.2 Förslag till ändrad utformning av regelsystemet

Mot bakgrund av de nackdelar som den nuvarande utformningen av 136 a § för med sig är det angeläget att prövningsreglerna ändras så att regeringen vid sin prövning av en viss verksamhet skall behöva ta hänsyn endast till den prövningsgrund eller de prövningsgrunder som föranleder prövningen.

För att man skall få till stånd en sådan förenkling bör bestämmelserna om verksamheter som alltid kräver tillstånd vid nyanläggning eller utvidgning utformas så att det framgår vilken prövningsgrund eller vilka prövningsgrunder som skall ge upphov till regeringsprövning. På motsvarande sätt bör bestämmelserna om regeringens rätt att besluta om prövning i ett särskilt fall ges en sådan utformning att regeringen blir skyldig att ange på vilken prövningsgrund eller vilka prövningsgrunder som prövning av en nyanläggning eller en utvidgning skall äga rum.

3 Prövningsskyldighetens omfattning

Vad gäller verksamheter som enligt 136 a § andra stycket byggnadslagen alltid skall prövas av regeringen vid nyanläggning innebär förslaget om ett förenklat prövningsförfarande att bestämmelserna skall utformas så att det för resp. verksamhet går att utläsa vilken prövningsgrund eller vilka prövningsgrunder som gäller.

Vilka nyanläggningar som skall anses ha väsentlig betydelse för hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar med energi, resp. med träfiberråvaror bör bestämmas med utgångspunkt i förteckningen i 136 a § andra stycket. Till ledning vid urvalet bör även användas den förteckning över tillståndspliktiga nyanläggningar, som vid tillkomsten av 136 a § togs in i kungörelsen (1972:781) om lokaliseringsprövning beträffan-

de industriell verksamhet enligt 136 a § byggnadslagen (1947:385) m. m. Denna förteckning fördes över till 136 a § i samband med att energihushållningen infördes som ny prövningsgrund. Vidare bör beaktas de tillägg och ändringar som gjordes i samband med att hushållningen med energi och med träfiberråvaror kom till som prövningsgrund i 136 a §.

Vad gäller nyanläggningar av verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar får — med utgångspunkt i den ursprungliga omfattningen av prövningsskyldigheten — massafabriker och pappersbruk anses vara av väsentlig betydelse för hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar.

Vad beträffar nyanläggningar av sågverk tillkom den nu gällande gränsen för prövning, dvs. en årlig produktionskapacitet om 5 000 m³ sågade trävaror eller mer, i samband med att hushållningen med träfiberråvaror infördes som prövningsgrund i 136 a § (jfr prop. 1975/76:56 s. 20). Innan dess prövades nyanläggningar av sågverk med en årlig produktionskapacitet om 50 000 m³ sågade trävaror eller mer (jfr prop. 1975:30 bil. 2, s. 42). Nyanläggningar av sågverk av sistnämnda storlek bör även i fortsättningen prövas med hänsyn till hushållningen med mark och vatten.

När det gäller fabriker för tillverkning av fiberskivor, spånskivor eller plywood har dessa tagits med i 136 a § andra stycket uteslutande med hänsyn till hushållningen med träfiberråvaror (prop. 1975/76:56 s. 20). Det finns inte anledning att generellt pröva nyanläggning av sådana verksamheter av mark- och vattenhushållningsskäl.

Övriga nyanläggningar som enligt nuvarande ordning alltid skall prövas föreslås även i fortsättningen vara prövningspliktiga med avseende på hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar.

Beträffande nyanläggning av verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med energi är dessa ofta också av väsentlig betydelse för hushållningen med mark och vatten (jfr prop. 1975:30 bil. 2, s. 41). Det är därför naturligt att nästan alla anläggningstyper, som enligt förslaget skall prövas med hänsyn till hushållningen med mark och vatten, även skall prövas med avseende på hushållningen med energi. Vissa undantag bör dock göras.

Vad gäller verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror har samtliga de skogsindustriella anläggningar som anges i 136 a § andra stycket 2, i enlighet med riksdagens ställningstagande när hushållningen med träfiberråvaror infördes som prövningsgrund, bedömts ha väsentlig betydelse för hushållningen med sådana råvaror.

Vad gäller utvidgning av verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror har den prövning av utvidgning av skogsindustriella verksamheter som är föreskriven i 136 a § tredje stycket tillkommit uteslutande av hänsyn till hushållningen med träfiberråvaror.

Under senare tid har det visats ett ökat intresse för att använda träfiberåvaror som bränsle i eldningsanläggningar. Sedan sommaren 1979 har

regeringen av träfiberråvaruskäl beslutat om prövning enligt 136 a § av vissa sådana anläggningar.

På uppdrag av regeringen har skogsstyrelsen och statens industriverk gemensamt utrett vilka effekter en ökad användning av skogsråvaror för eldningsändamål skulle få på skogsindustrins tillgång till inhemska träfiberråvaror (SIND PM 1980:2, Ökad eldning med skogsråvara). I promemorian uttalas, att det på sikt finns betydande risker för en konflikt om skogsråvarorna mellan skogsindustrin och värmeproducenterna och att det mot denna bakgrund är angeläget att finna former för samhället att kontrollera och styra utvecklingen av värmeproduktion med träfiberråvaror. Det framhålls att utformningen av 136 a § är sådan, att bestämmelserna om provningsskyldighet lätt kan utvidgas till att gälla även anläggningar som är avsedda att eldas med träfiberråvaror eller som är avsedda för tillverkning/distribution av sådana råvaror. Om 136 a § skall användas för att kontrollera användningen av flis för eldningsändamål, kan enligt promemorian behöva övervägas en högre årlig råvarunivå än den som tillämpas vid prövning enligt 136 a § av skogsindustriella anläggningar. I promemorian påpekas vidare att det är svårt att kontrollera vilken typ av träfiberråvaror som kommer till användning i eldningsanläggningar. Sammanfattningsvis föreslås i promemorian att 136 a § tills vidare används i syfte att kontrollera användningen av flis.

Det senaste decenniets utbyggnad av skogsindustrin har lett till att underlaget för råvaruförsörjningen har blivit alltmera ianspråktaget. Denna utveckling var motivet för att från råvaruförsörjningssynpunkt ställa krav på tillstånd för nyanläggning och utvidgning av skogsindustriella verksamheter. Det är sålunda från samhällets synpunkt angeläget med ett effektivt utnyttjande av våra skogsruser. Hittills har endast delar av träden kommit till användning i skogsindustrin. Toppar, grenar, stubbar och klena träd har normalt lämnats kvar efter avverkningarna. De senaste årens utveckling i fråga om energiförsörjningen har dock vidgat användningsområdet för virkesråvarorna. Det har blivit ekonomiskt möjligt att för energiändamål ta till vara virkesråvaror, som tidigare knappast har kommit till nytta, t. ex. grenar, toppar, klenare träd från röjning och lövträd av olika slag. Härigenom skapas förutsättningar för bättre skogsvård och skogsskydd. Även ordinärt stamvirke har dock väckt intresse i energiförsörjningssammanhang. Med hänsyn till knappheten på skogsråvaror av detta slag bör även användningen av träfiberråvaror för eldningsändamål vid en viss årlig förbrukning kräva tillstånd. Förteckningen över nyanläggningar som skall anses ha väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror bör därför kompletteras med anläggningar för eldning med träfiberråvaror.

Enligt 136 a § andra stycket 2 skall nyanläggning av sågverk prövas, om den årliga produktionskapaciteten är 5000 m³ sågade trävaror eller mer. Årsförbrukningen vid en sådan anläggning motsvarar cirka 10000 m³ rund-

virke fast mått mätt under bark (fub) eller motsvarande mängd andra träfiberråvaror. För att utvidgning av verksamheten vid skogsindustriella anläggningar skall prövas krävs, med vissa undantag, att förbrukningen av träfiberråvaror kommer att öka med minst 10 000 m³ i förhållande till den högsta förbrukningen under år 1973, 1974 eller 1975 eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits enligt 136 a §.

Erfarenheterna från tillämpningen av 136 a § pekar på att prövningsgränserna för träfiberförbrukande verksamheter är onödigt snäva. Syftet med prövningen torde kunna uppnås även om gränserna utvidgas i begränsad omfattning. För att nyanläggning av sågverk skall anses ha väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror och kräva tillstånd föreslås att den årliga produktionskapaciteten skall uppgå till minst 10 000 m³ sågade trävaror. En sådan kapacitet medger en årlig förbrukning av träfiberråvaror på omkring 25 000 m³ träfiberråvaror. Vad gäller nyanläggning av anläggningar för eldning med träfiberråvaror föreslås krav på tillstånd gälla om anläggningen medger en årlig förbrukning av träfiberråvaror om minst 25 000 m³.

Motsvarande gräns för prövningsskyldighet bör gälla för utvidgning av verksamheten vid skogsindustriella anläggningar och anläggningar för eldning med träfiberråvaror. I överensstämmelse med förslaget beträffande nyanläggningar föreslås utvidgning av verksamheten vid en skogsindustriell anläggning kräva tillstånd, om den kan antas medföra att förbrukningen per kalenderår av träfiberråvaror ökar med minst 25 000 m³ rundvirke fub eller motsvarande mängd andra träfiberråvaror. Ökningen skall beräknas i förhållande till den högsta förbrukningen under år 1973, 1974 eller 1975 eller i förhållande till den förbrukning som har tillåtits av regeringen.

Utvidgning av anläggning för eldning med träfiberråvaror bör prövas, om den kan antas medföra att förbrukningen per kalenderår av träfiberråvaror ökar med minst 25 000 m³ i förhållande till förbrukningen under år 1980 eller i förhållande till den förbrukningsnivå som kan ha lagts fast i beslut av regeringen.

De fall av utvidgning som här senast har berörts gäller utvidgning av verksamheten vid anläggningar där träfiberråvaror redan används för uppvärmning. En användning av träfiberråvaror för ett sådant syfte kan emellertid också bli aktuell i samband med en utbyggnad eller ändrad användning av en befintlig eldningsanläggning, som tidigare inte har använts för eldning med träfiberråvaror. En sådan utvidgning får, på samma sätt som tidigare nämnda fall av utvidgningar, anses ha väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror och kräva tillstånd, om den kan antas medföra en förbrukning per kalenderår av träfiberråvaror som uppgår till minst 25 000 m³ rundvirke fub eller motsvarande mängd andra träfiberråvaror.

4 Förbättrade tillsynsmöjligheter

Enligt 1 § byggnadsstadgan (1959:612) åligger det byggnadsnämnden att bl. a. övervaka efterlevnaden av byggnadslagen, byggnadsstadgan och övriga föreskrifter angående byggandet. Byggnadsnämnden skall enligt 2 § lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. som ett led i inseendet över byggnadsverksamheten ta upp frågan om påföljd eller ingripande så snart anledning förekommer att överträdelse har skett av en föreskrift om byggande. Byggnadsnämndens tillsynsfunktion omfattar således även bestämmelserna i 136 a § byggnadslagen samt villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av detta lagrum.

Att byggnadsnämndens tillsynsbefogenheter enligt lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. även omfattar överträdelser av bestämmelserna i 136 a § hänger samman med att dessa bestämmelser har tagits in i byggnadslagen. Paragrafen bör nu brytas ut ur byggnadslagen och tas in i en särskild lag. Om sambandet med byggnadslagstiftningen på detta sätt upphör, finns det inte längre några sådana skäl att belasta byggnadsnämnden med den tillsynsfunktion som nu åvilar nämnden. Bestämmelserna i 136 a § skiljer sig nämligen från övriga bestämmelser om byggande, och byggnadsnämndens befattning med hithörande frågor kan knappast sägas ligga inom ramen för vad som normalt hör till nämndens kompetensområde. Tillsynsfunktionen bör alltså läggas på någon annan myndighet.

Erfarenheterna från den tid som prövningsordningen enligt 136 a § har varit i kraft tyder på att de möjligheter som f. n. finns att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i 136 a § eller av villkor eller föreskrifter, som har meddelats med stöd av denna paragraf, är otillräckliga. Behovet av förbättrade tillsynsmöjligheter har gjort sig särskilt starkt gällande sedan hushållningen med träfiberråvaror infördes som prövningsgrund i 136 a §. Det har exempelvis förekommit att utvidgning av en skogsindustriell verksamhet har påbörjats utan att regeringen har lämnat erforderligt tillstånd.

I fråga om verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror föreslås att tillsynen läggs på skogsstyrelsen eller på någon annan myndighet som regeringen bestämmer. Med den föreslagna delegationsbestämmelsen ges möjlighet att överlåta vissa tillsynsfunktioner på skogsvårdsstyrelserna.

I anslutning till bestämmelserna om tillsyn bör också ges regler om rätt för tillsynsmyndigheten att kräva de upplysningar och handlingar som behövs för att tillsynen skall kunna utövas. Av samma anledning bör tillsynsmyndigheten även äga tillträde till fabriker och andra anläggningar, där det bedrivs en sådan verksamhet som omfattas av tillsynen.

Något behov för tillsynsmyndigheten att ha tillgång till sådana bestämmelser om handräckning, föreläggande om rättelse m. m. som finns i lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. föreligger inte.

5 Förhållandet till miljöskyddslagen

Om regeringen enligt 136 a § byggnadslagen har prövat frågan om tillkomsten och lokaliseringen av en viss verksamhet är beslutet på grund av 2 § andra stycket miljöskyddslagen bindande vid prövning enligt miljöskyddslagen. Detta förhållande mellan prövningen enligt 136 a § byggnadslagen och prövningen enligt miljöskyddslagen lades fast när prövningen enligt 136 a § byggnadslagen endast omfattade verksamheter, som är av väsentlig betydelse för hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar. Förslaget till förenkling av prövningsförfarandet innebär att regeringen kan komma att pröva verksamheter, som endast har väsentlig betydelse för hushållningen med energi och/eller med träfiberråvaror. Eftersom regeringen i sådana fall inte från tillåtlighetssynpunkt skall pröva mark- och vattenhushållningsaspekterna, bör regeringens beslut inte vara bindande för koncessionsnämnden för miljöskydd vid en efterföljande prövning enligt miljöskyddslagen. Det bör därför göras en ändring i 2 § miljöskyddslagen så att regeringens beslut enligt den nya lagen blir bindande för prövningen enligt miljöskyddslagen endast i de fall då regeringen har prövat en verksamhet med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar.

Eftersom regeringens prövning av en verksamhet enligt 136 a § byggnadslagen är bindande för efterföljande prövning enligt miljöskyddslagen har i 9 § andra stycket miljöskyddslagen föreskrivits att en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet inte får avgöras av koncessionsnämnden innan föreskriven prövning enligt 136 a § har ägt rum. 9 § miljöskyddslagen bör som en följd av den i det föregående föreslagna ändringen i 2 § miljöskyddslagen ges en sådan utformning att förbudet för koncessionsnämnden att avgöra en ansökan om prövning enligt miljöskyddslagen kommer att gälla endast i de fall där regeringen enligt den föreslagna lagen prövar en verksamhet med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar.

*Bilaga 2***Remissammanställning över departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen**

I sammanställningen redovisas de synpunkter i remissvaren som med avseende på prövningsgrunden hushållning med träfiberråvaror berör frågor om förenkling av prövningssystemet, prövningsskyldighetens omfattning, förbättrade tillsynsmöjligheter och samordningen med miljöskyddslagen.

1 Remissinstanser

Remissyttranden över departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen har avgetts av riksåklagaren, hovrätten för Nedre Norrland, hovrätten över Skåne och Blekinge, skogsstyrelsen, statens naturvårdsverk, koncessionsnämnden för miljöskydd, statens planverk, statens industriverk, statens kärnkraftinspektion, samtliga länsstyrelser, utredningen (Jo 1976: 06) om översyn av miljöskyddslagstiftningen, oljeersättningsdelegationen (I 1979: 01), utredningen (I 1979: 13) om styrmedel för näringslivets energihushållning m. m., Nynäshamns kommun, Norrköpings kommun, Oskarshamns kommun, Karlshamns kommun, Helsingborgs kommun, Göteborgs kommun, Lysekils kommun, Stenungsunds kommun, Strömstads kommun, Falköpings kommun, Skara kommun, Skövde kommun, Västerås kommun, Örnsköldsviks kommun, Kalix kommun, Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets byggnadsdelegation, Svenska kommunförbundet, Sveriges industriförbund, Svenska värmeverksföreningen och Sågverkens råvaruförening.

Riksåklagaren har bifogat yttranden från länsåklagaren i Jönköpings, Värmlands och Norrbottens län. Skogsstyrelsen har bilagt yttranden från skogsvårdsstyrelserna i Södermanlands, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västerbottens och Norrbottens län.

Flera länsstyrelser har bifogat yttranden från kommuner, organisationer m. m. De kommuner som i denna ordning har avgett yttranden är Stockholms, Uppsala, Östhammars, Nyköpings, Oxelösunds, Gotlands, Karlskrona, Halmstads, Tanums, Hallsbergs, Karlskoga, Kumla, Örebro, Östersunds, Umeå, Skellefteå och Lycksele kommuner.

LO har bifogat ett gemensamt yttrande från Svenska pappersindustriarbetareförbundet, Svenska skogsarbetareförbundet och Svenska träindustriarbetareförbundet samt yttrande från Svenska byggnadsarbetareförbundet.

Härutöver har yttranden kommit in från Domänverket, Dals Eds kommun, Öckerö kommun, Munkedals kommun, Herrljunga kommun, Kristinehamns kommun, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Skogsindustriernas samarbetsutskott (SISU), Sveriges kemiska industrikontor gemensamt med Svenska gruvföreningen, Sveriges fastighetsägareförbund, Virkesrådet i region 1 och Svenska naturskyddsföreningen.

2 Förenkling av provningssystemet

I promemorian föreslås att provningsreglerna ändras så att regeringen vid sin provning av en viss verksamhet skall behöva ta hänsyn endast till den provningsgrund eller de provningsgrunder som egentligen motiverar provningen. Förslaget har med några enstaka undantag bemötts positivt. Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av hovrätten för Nedre Norrland, skogsstyrelsen, statens industriverk, oljeersättningsdelegationen, utredningen om styrmedel för näringslivets energihushållning m. m., länsstyrelserna i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Gotlands län, Blekinge län, Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län, Skaraborgs län, Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Kopparbergs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrhottens län samt Uppsala, Nyköpings, Norrköpings, Oskarshamns, Gotlands, Karlshamns, Falköpings, Munkedals, Skara, Västerås och Lycksele kommuner, LO, Sveriges industriförbund, Skogsindustriernas samarbetsutskott, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Svenska värmeverksföreningen.

Statens industriverk anser att de föreslagna förändringarna jämfört med nuvarande ordning innebär en klar förbättring av förutsättningarna för förkortning av handläggningstiderna. Verket vill starkt understryka önskvärdheten och nödvändigheten av att en förkortning av handläggningstiderna verkligen kommer till stånd.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser att bestämmelserna blir lättare att förstå och att hanteringen av ärenden bör bli både enklare och snabbare. Principen att ta bort oväsentliga frågor från den översiktliga provningen, frågor som ändå behandlas i annan ordning av annan instans, måste enligt länsstyrelsen vara riktig. Det är viktigt för den sökande bl. a. av ekonomiska skäl att kunna få ett besked i ett så tidigt skede som möjligt.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län påpekar att länsstyrelsen i sitt yttrande över betänkande Hushållning med mark och vatten 2 framhöll att den nuvarande tillståndsprocessen med dels lokaliseringsprovning, dels koncessionsprovning enligt miljöskyddslagen sammantaget kan ta betydande tid i anspråk och därför försvåra nyetablering eller utvidgning av industriverksamhet samt att det skulle vara en fördel om de båda prov-

ningsförfarandena kunde renodlas så att lokaliseringsprövningen mera utpräglat avser övergripande frågor och inte belastas av detaljer. Länsstyrelsen anser att det nu framlagda förslaget till förenklingar i prövningsförfarandet i betydande grad tillgodoser detta krav.

LO påpekar att den utökning av prövningsgrunderna utöver hushållning med mark och vattenresurser som har skett sedan införandet av 136 a § i byggnadslagen onekligen har lett till ett i vissa fall onödigt komplicerat prövningsförfarande.

Enligt *Sveriges industriförbund* är det en fördel att den oformlighet som nu föreligger, nämligen att varje ärende som tas upp till behandling skall prövas i förhållande till samtliga prövningsgrunder, tas bort. Den praktiska betydelsen av denna förändring är enligt förbundet dock begränsad.

Skogsindustriernas samarbetsutskott tillstyrker förslaget, som bör ge möjligheter till en påtaglig förbättring främst för sågverk och skivindustrier, eftersom sådana verksamheter skall prövas enbart med hänsyn till hushållningen med träfiberråvara.

Svenska värmeverksföreningen pekar på att den snabba utvecklingen inom fjärrvärmesektorn kommer att ställa stora krav på snabb behandlingstid vid tillståndsansökan. En alltför utdragen tillståndsprövning i varje särskilt fall kommer enligt föreningen att motverka en sådan övergång. Det är således av vikt att aktuell lagstiftning utformas så att den gynnar denna utveckling.

Statens planverk delar uppfattningen att de tre prövningsgrunderna hushållning med mark och vatten, hushållning med energi och hushållning med träfiberråvara bör delas upp på ett mer tydligt sätt än i dag.

Några remissinstanser ställer sig tveksamma till den föreslagna uppdelningen av prövningsgrunderna.

Enligt *hovrätten över Skåne och Blekinge* förefaller det som om i en del ärenden prövningen hos regeringen kan förenklas. Hovrätten har dock svårt att på föreliggande underlag bedöma olägenheterna av att regeringen vid sin prövning för närvarande har att beakta annan prövningsgrund än den i första hand tillämpliga. Det oavsett prövningsgrund gällande kravet på allsidighet vid tillståndsprövningen medför av allt att döma att ett mer eller mindre omfattande remissförfarande sällan kan undvaras ens i övriga fall. Regeringen behöver också underlag för bedömning huruvida prövning skall ske med tillämpning av de särskilda bestämmelserna om prövning i ett enskilt fall. Eftersom regeringen under alla förhållanden torde kunna anpassa omfattningen av utredningen, inklusive remissförfarandet, till vad i det särskilda fallet är erforderligt framstår den förenkling av prövningssystemet som förordas i promemorian knappast som mera betydelsefull eller brådskande.

Även *hovrätten för Nedre Norrland* pekar på att regeringen också i fortsättningen kommer att kunna ta hänsyn till andra samhällseliga mål än sådana som direkt berörs av den aktuella prövningsgrunden. Den föreslag-

na regleringen torde enligt hovrätten därför inte lämna några garantier för att regeringens prövning blir mindre detaljerad och remissförfarandet mindre omfattande än som hittills varit fallet. Att i en reglering av denna karaktär ge detaljerade föreskrifter för regeringsprövningen torde emellertid inte vara vare sig lämpligt eller möjligt, varför hovrätten trots detta inte anser sig böra framföra någon erinran mot förslagets utformning i denna del.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län anför liknande synpunkter som de båda hovrätterna vad gäller det oavsett prövningsgrund gällande kravet på hänsynstagande till allmänna synpunkter. Länsstyrelsen anser emellertid också att om allsidigheten i prövningen skall kunna upprätthållas bör de prövningspliktiga verksamheterna inte uppdelas i olika grupper som var för sig skall prövas från mera begränsade utgångspunkter i fråga om hushållningsaspekterna. De motiv som anges i promemorian för en sådan uppdelning synes enligt länsstyrelsen knappast tillräckliga för att i lagförslaget skilja på hanteringen av ärenden som prövas på grund av hushållningen med energi, med träfiberråvaror och med landets samlade mark- och vattentillgångar. De skillnader som kan behöva göras i remissförfarandet m. m. är närmast av praktisk art och bör enligt länsstyrelsens uppfattning kunna avgöras i varje enskilt fall. Med hänsyn till den fysiska riksplaneringens riktlinjer torde det vidare knappast vara möjligt att generellt bortse från mark- och vattenhushållningsaspekter för vissa typer av anläggningar.

3 Tillståndspliktiga verksamheter

Enligt *Svenska kommunförbundet* bör eftersträvas att göra uppräkningsen av provningsskyldiga verksamheter så fullständig som möjligt så att befogenheten att besluta om tillståndsprövning för ett visst fall endast mera sällan behöver utnyttjas. Både för kommunerna och för berörda företag ger en sådan ordning en fastare grund för planering och åtgärder.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser att det är nödvändigt att så tydligt som möjligt i lagstiftningen eller specialmotiveringen precisera i vilka fall provningsskyldighet föreligger. I de fall det är möjligt bör enligt länsstyrelsen sättas nedre gränser, uttryckta i absoluta mått, vid vilka provningsskyldigheten skall träda in. På så sätt torde mängden ärenden kunna minskas.

Förteckningen över anläggningar som har väsentlig betydelse för hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar har kommenterats av ett fåtal remissinstanser. *Svenska pappersindustriarbetareförbundet*, *Svenska skogsarbetareförbundet* och *Svenska träindustriarbetareförbundet* ifrågasätter det riktiga i att inte pröva nyanläggning av fiberskiv- resp. spånskivfabriker med hänsyn till hushållningen med mark och vat-

ten. *Skogsindustriernas samarbetsutskott* ifrågasätter om inte prövningen av sågverk med avseende på mark- och vattenhushållningen bör kunna avskaffas.

Av de remissinstanser som har kommenterat förslaget att kräva tillstånd för vissa anläggningar som eldas med träfiberråvaror har flertalet ställt sig positiva. Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av *skogsstyrelsen*, *domänverket*, *oljeersättningsdelegationen*, *länsstyrelserna i Jönköpings län, Malmöhus län, Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Kopparbergs län, Gävleborgs län, Västernorrlands län och Norrbottens län*, *LO*, *Sågverkens råvaruförening*, *Skogsindustriernas samarbetsutskott* samt *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*.

Domänverket anser att en övergång från nuvarande höga oljeförbrukning i landet till ett större inslag av inhemska fasta bränslen, bl. a. vedråvara är önskvärd. Skulle en okontrollerbar omställning få ske, är dock risken för oönskade konsekvenser i andra sektorer av samhälle och näringsliv uppenbar som följd av den begränsade tillgången på vedråvara. Den möjlighet till övergripande reglering av virkesförbrukningen inom skogsindustri resp. för energianvändning, som den föreslagna lagen medger, är enligt domänverkets uppfattning därför nödvändig under en övergångsperiod.

Endast *Svenska kommunförbundet* och *Svenska värmeverksföreningen* är negativa till förslaget om provningsskyldighet för träfibereldade energianläggningar. *Svenska kommunförbundet* anser det vara troligt att den övervägande delen av flisen kommer att användas i mindre anläggningar som enligt förslaget inte behöver tillåtelseprövas. Om ett frivilligt samarbete mellan flis användarna skulle visa sig otillräckligt för att förhindra överetablering bör den statliga tillåtelseprovningen göras betydligt mera omfattande än som nu föreslås. I annat fall torde enligt förbundets uppfattning syftet med etableringskontrollen inte uppnås.

Svenska värmeverksföreningen anser att eftersom transport- och omlastningskostnaderna slår hårt på priset för levererad råvara, är det ekonomiskt motiverat att betrakta skogsråvaran som en regional tillgång. Ett vedbränsleldat värmeverk kan således endast uppfattas som en eventuell lokal konkurrent till skogsindustri och massaindustri om skogsråvaran. Föreningen anser att med nya metoder för tillvaratagande av gallringsvirke och lövvedsoverskott finns uppenbart ett stort utrymme för vedeldade värmeverk i de flesta regioner.

Enligt *Skogsindustriernas samarbetsutskott* bör anläggningar för framställning av bränsleflis och anläggningar som framställer pellets, briketter eller annat utseparerat papper för förbränning jämföras med eldningsanläggningar ur provningssynpunkt. Även *länsstyrelsen i Gävleborgs län* anser att anläggningar för bearbetning och vidareförädling av skogsråvara för eldningsändamål bör göras tillståndspliktiga.

Sågverkens råvaruförening anser att eldningsanläggningar för intag av

överskottssortiment i anslutning till skogsindustrier bör jämföras med fristående eldningsanläggningar i fråga om provningsskyldighet. *Skogsindustriernas samarbetsutskott* utgår å sin sida från att skogsindustrin inte hindras från att på ett naturligt och ändamålsenligt sätt använda det skogsavfall som faller i produktionsprocessen.

Förslaget att höja den nuvarande provningsgränsen för träfiberförbrukande verksamheter från 10 000 m³ fub till 25 000 m³ fub per kalenderår och att låta denna gräns gälla även för anläggningar som eldas med träfiberråvaror har fått ett övervägande negativt bemötande bland remissinstanserna. Några remissinstanser, *oljeersättningsdelegationen*, *länsstyrelserna i Jönköpings län, Kronobergs län, Kristianstads län, Kalmar län, Västmanlands län och Västernorrlands län* samt *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Följande remissinstanser avvisar eller ställer sig tveksamma till att någon ändring görs i de enligt 136 a § byggnadslagen gällande gränserna för provningsplikt av träfiberförbrukande verksamheter: *hovrätten för Nedre Norrland, skogsstyrelsen, domänverket, länsstyrelserna i Skaraborgs län, Värmlands län, Örebro län, Kopparbergs län, Gävleborgs län, Västerbottens län och Norrbottens län, Skellefteå kommun, LO, Sågverkens råvaruförening* samt *Virkesrådet i region 1*.

Skogsstyrelsen framhåller att även små nyetableringar kan medföra väsentliga svårigheter när det gäller hushållningen med träfiberråvara. Någon ökning av minimistorleken för provning bör därför inte komma till stånd. Nyetableringar av sågverk med en årlig produktionskapacitet av minst 5 000 m³ sågade trävaror bör enligt styrelsens mening därför liksom hittills prövas. I konsekvens härmed bör anläggningar för eldning med en årlig förbrukning som motsvarar minst 10 000 m³ träfiberråvara fast mått prövas. Nuvarande gräns bör även bibehållas när det gäller ifrågasatt utvidgning av befintlig verksamhet.

Samtliga de *skogsvårdsstyrelser*, vilkas yttranden har bifogats skogsstyrelsens yttrande, har samma uppfattning som skogsstyrelsen i fråga om de föreslagna provningsgränserna.

Enligt *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* bör en höjning av gränserna för tillståndsprövning åtminstone anstå till dess att regeringen har fastställt en långsiktig strukturplan för landets skogsindustri.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att kunskaperna om råvarusituationen pekar på att utrymmet för kapacitetsökningar inom sågverksindustrin är synnerligen begränsat. Att under sådana förhållanden mildra bestämmelserna förefaller enligt länsstyrelsen mindre lämpligt.

LO avstyrker en höjning av provningsgränserna för träfiberförbrukande verksamheter och instämmer i den kritik som förs fram av *Svenska pappersindustriarbetareförbundet, Svenska skogsarbetareförbundet* och *Svenska träindustriarbetareförbundet*. De tre förbunden hävdar att en höjning av provningsgränsen strider mot syftet med råvaruprövningen och

ger utrymme för betydande kapacitetsökningar såväl i sågverks-, som massa- och skivindustrin. Nuvarande prövningsgräns bör därför behållas och bör även omfatta anläggningar för fliseldning.

Sågverkens råvaruförening motsätter sig av virkesbalansskäl den föreslagna höjningen av gränserna för prövningsplikten.

Skogsindustriernas samarbetsutskott framför att om prövningen skall vara effektiv när det gäller hushållningen med träfiberråvaror får gränserna inte sättas alltför högt. Med de föreslagna prövningsgränserna är det uppenbart att ett stort antal nyanläggningar och utvidgningar som rör eldningsanläggningar och sågverk kommer att falla utanför prövningen. Utskottet anser sammanfattningsvis att den föreslagna gränsen 25 000 m³ fub är alltför hög. Prövningsgränsen för eldningsanläggningar bör enligt utskottets uppfattning inte ligga högre än 10 000 m³ fub. För sådana fall då en ökad råvaruförbrukning inte når upp till gränsen för obligatorisk prövning bör i lagtexten införas en bestämmelse med innebörden att industriella gagnvirkessortiment av närmare angivet slag samt återvinningsbart avfallspapper inte utan särskilt tillstånd får användas som bränsle i eldningsanläggningar. Husbehovsanläggningar bör dock inte omfattas av en sådan bestämmelse. Utskottet pekar vidare på att vid sågverken blir något mindre än hälften av timmervolymen sågade trävaror medan cirka 40 % blir spån och flis som utnyttjas som råvara i massa- och skivindustrin. Vid fastställande av prövningsgränserna för etablering och utvidgning av sågverksindustri bör enligt utskottet hänsyn tas till dessa förhållanden. *Virkesrådet i region 1* och *Västerbottens läns handelskammare* anför liknande synpunkter.

4 Tillsyn

Den föreslagna uppdelningen av tillsynsansvaret för de verksamheter som faller under den föreslagna lagen har fått ett blandat mottagande. Delade meningar råder beträffande förslaget att tillsynsansvaret skall tillkomma skogsstyrelsen eller myndighet som skogsstyrelsen bestämmer (skogsvårdsstyrelsen) i fråga om verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror.

Den föreslagna uppdelningen av tillsynsuppgifterna tillstyrks eller lämnas utan erinran av *länsstyrelsen i Blekinge län* och *Värmlands län* samt *LO*.

Skogsstyrelsen, *domänverket*, *Skogsindustriernas samarbetsutskott* och *Sågverkens råvaruförening* tillstyrker förslaget att skogsstyrelsen eller myndighet som skogsstyrelsen bestämmer skall ha tillsynsansvaret för verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror. Även *länsstyrelserna i Blekinge län* och *Värmlands län* samt *LO* har samma uppfattning. *Skogsstyrelsen* framhåller även att man i normal-

fallet bör kunna utgå från att erforderliga uppgifter för tillsynsverksamheten lämnas av företagen.

Domänverket påpekar att den föreslagna funktionen för skogsstyrelsens tillsyn kräver en kompetensuppbyggnad som motsvarar uppgifternas karaktär.

Skogsindustriernas samarbetsutskott anser det vara av största vikt att tillsynsarbetet ges en praktisk inriktning. Utskottet anser att någon utbyggnad av den administrativa apparaten inte behöver ske. Existerande resurser hos myndigheter och inom skogsnäringen bör tas tillvara. När det gäller utvecklingen totalt och regionalt av skogsindustrins kapacitetsförhållanden, produktion och råvaruförbrukning bör enligt utskottet industrins och de regionala virkesrådets material kunna utnyttjas. Skogsvårdsstyrelserna bör i huvudsak på stickprovsbasis utöva en kontroll över att företag och bränsleanläggningar inte överskrider de högsta förbrukningstal som har lagts fast enligt 136 a § byggnadslagen eller den nya lagstiftningen. På motsvarande sätt anser utskottet att en kontroll bör ske av att eldningsanläggningar och flisningsanläggningar uppfyller villkoren beträffande vad slags träfiberråvaror som får användas.

Några remissinstanser är tveksamma till att låta skogsstyrelsen svara för tillsynen av verksamheter som har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror och anser att uppgiften i stället skall läggas på länsstyrelsen. Denna uppfattning har *länsstyrelsen i Östergötlands län* och *Västmanlands län* samt *Västerås* och *Lycksele kommuner*. Även *hovrätten för Nedre Norrland* och *Virkesrådet i region 1* finner en sådan lösning lämplig.

Hovrätten för Nedre Norrland säger sig starkt ifrågasätta det lämpliga i att skogsstyrelsen respektive skogsvårdsstyrelserna ges tillsynsfunktion över sådana verksamheter, vilka har tillåtits på den grund att de har väsentlig betydelse för hushållningen med träfiberråvaror. De tillsynsfunktioner dessa myndigheter hittills har givits regleras i skogsvårdslagen och är helt inriktade på kontroll av skogsproduktionen och vad som sammanhänger därmed. Den nu aktuella tillsynen avser kontroll av efterlevnaden av villkor för råvaruförbrukning i företagen. En sådan tillsynsfunktion torde enligt hovrätten knappast falla inom dessa organs normala kompetensområde. Förslaget kan också medföra en olycklig splittring av skogsstyrelsens respektive skogsvårdsstyrelsernas resurser som i dagens budgetläge inte lär vara obegränsade. Hovrätten förordar därför i stället att tillsynen i detta hänseende anförtros länsstyrelserna.

5 Samordningen med miljöskyddslagen

Promemorian innehåller förslag om att 2 § miljöskyddslagen skall ändras så att regeringens beslut enligt den nya lagen skall bli bindande för prövningen enligt miljöskyddslagen endast i de fall då regeringen har prövat en verksamhet med hänsyn till hushållningen med landets samlade mark- och vattentillgångar.

Förslaget har inte föranlett några synpunkter från remissinstanserna vad avser träfiberförbrukande verksamheter.

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
1. Förslag till lag om ändring i byggnadslagen (1947: 385)	2
2. Förslag till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969: 387)	5
3. Förslag till lag om ändring i lagen (1976: 666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.	8
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 24 mars 1983 ...	9
1 Inledning	9
2 Föredragandens överväganden	10
2.1 Nuvarande prövningsordning	10
2.2 Prövningsskyldighetens omfattning. Reformbehov och förslag	12
2.3 Prövningens inriktning. Reformbehov och förslag	15
2.4 Förbättrade tillsynsmöjligheter	18
3 Upprättade lagförslag	19
4 Specialmotivering	20
4.1 Förslaget till lag om ändring i byggnadslagen	20
4.2 Förslaget till lag om ändring i miljöskyddslagen	23
4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.	23
5 Hemställan	23
6 Beslut	23
<i>Bilaga 1</i> Departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen	24
<i>Bilaga 2</i> Remissammanställning över departementspromemorian (Ds Bo 1980: 2) Tillåtlighetsprövning av viss industriell verksamhet m. m. Översyn av 136 a § byggnadslagen ..	31